

SF: "Ro-på-reform" finansieret af øget skat på formuer over 5 mio. kr.

Stadig flere mennesker føler sig pressede og går ned med stress. Det gælder både børn, unge, arbejdsløse og mange med et stresset arbejdsliv. Børn har mindre tid til at være børn. Unge bliver konstant afkrævet svar på, hvad de vil med deres liv. Arbejdsløse bliver pisket rundt i systemet. Og familierne kan ikke få familielivet til at hænge sammen. Det er på tide at gå en anden vej – væk fra præstationsræset, væk fra konkurrencestaten og væk fra fortællingen om, at økonomisk vækst fører til et bedre samfund uanset hvad.

De direkte udgifter dækkes af en lighedsskat på 0,5 pct. på formuer over 5 mio. kr. (det er den del, der overstiger 5 mio. kr., der beskattes). Formueskatten skønnes at indbringe 1,4 mia. kr./år.

Problem:

- 35.000 danskere er hver dag sygemeldt på grund af dårligt psykisk arbejdsmiljø.
- Op mod hvert femte barn i en børnehave eller skoleklasse er belastet af stress.
- Antallet af unge, der ugentligt eller dagligt er påvirket af stresssymptomer som hovedpine, mavepine, søvnbesvær, nervøsitet, svimmelhed, irritation og tristhed, er stigende.
- Der ses en sammenhæng mellem unges stressniveau og deres brug af medicin. Blandt de 11-15-årige er medicinforbruget mod hovedpine fordoblet fra 1988 til 2010.
- Blandt børn og unge, som har et lavt uddannelsesniveau eller som står uden for arbejdsmarkedet, er stressniveauet højere end gennemsnitsforekomsten på 20 pct.¹

SF's konkrete forslag til en Ro-på-reform:

Familie- og arbejdsliv

- Ret til nedsat arbejdstid for børnefamilier og SU-lignende lån til lønkomensation
- Drop det rigide 2 pct. produktivitetskrav på vores sygehuse
- Bedre muligheder for fleksibel arbejdstid fra år til år (ex. 30, 37 eller 42 timer efter eget valg)
- National handlingsplan mod stress og bedre psykisk arbejdsmiljø
- Ledere skal have psykisk arbejdsmiljø på skoleskemaet
- Ny hotline for dårligt psykisk arbejdsmiljø
- Luk Moderniseringsstyrelsen
- Arbejdstilsynet skal have et løft på 80 mio. kr. årligt og fremadrettede faste bevillinger

Børne- og skoleliv

- Ingen børn under 3 år skal tvinges fra vuggestue til børnehave
- Forældre og pædagoger skal bestemme børns skolestart – ikke kommunalbestyrelsen
- Børn har ret til en børnemiljølov
- Afskaf nationale karakterranglister og mindsk brugen af standpunktskarakterer
- Gør nationale tests frivillige

¹ Kilder: Stressforeningen, Folkesundhedsrapporten Danmark 2007, Skolebørnsundersøgelsen 2014 og Vidensråd for forebyggelse 2014.

Studieliv

- Drop karakterræset, indfør flere karakterfrie klasser og undersøg nyt optagesystem
- Helsesøstre på alle ungdomsuddannelser – et sundhedstilbud på uddannelsesstederne
- Fokus på faglig feedback og bedre vejledning til studerende
- Fjern hurtigt-videre bonussen, afskaf fremdriftsreformen og drop uddannelsesloftet
- Drop SU-besparelser og stop nedskæringerne på uddannelserne

Finansiering

De direkte udgifter forbundet med reformen udgør ca. 850 mio. kr. årligt gradvist faldende til ca. 650 mio. kr. årligt på sigt, når fysiske investeringer som de af børnemiljøloven er gennemført.

Ro-på-reformen har desuden en række modsatrettede effekter på arbejdsudbuddet. En række af forslagene kan betyde, at unge bliver senere færdige med en uddannelse, men vil omvendt nedbringe stress og sygdom hos børn og unge, hvilket betyder at flere vil kunne gennemføre en uddannelse og komme i beskæftigelse, ligesom færre sygeperioder trækker i retning af, at uddannelsen kan afsluttes hurtigere. Arbejdsmiljøforslagene vil entydigt trække i retning af lavere sygefravær og færre mennesker på førtidspension. Samlet set vurderes det, at forslagene under ét vil øge arbejdsudbuddet, men af forsigtighedsgrunde indregnes ikke et konkret provenu herfra.

De direkte udgifter tænkes dækket af en lighedsskat på 0,5 pct. på formuer over 5 mio. kr. (det er den del, der overstiger 5 mio. kr., der beskattes).

Formueskatten skønnes at indbringe 1,4 mia. kr./år

(<http://www.ft.dk/samling/20161/almde/sau/spm/215/svar/1384284/1725052.pdf>); det overskydende provenu anvendes til andre formål.

Lidt mere om formueskat:

- Omfatter al nettoformue (aktiver minus gæld), dog ikke pensionsformue
- Omfatter også fast ejendom, som indgår med fuld vurdering (ikke 20 pct. rabat)
- Udgør 0,5 pct. af den del af formuen, der overstiger 5 mio. kr.
- Boligers friværdi, der omfattes af formueskatten, beskattes med i alt 0,94 pct. hvis under og 1,68 pct. hvis over progressionsknækket for boligskat. Den samlede beskatning for disse (ret få) boliger vil derfor være under de 1,4 pct., som vismændene anbefaler – bortset fra for de aller, allerdyreste boliger
- Den tekniske udformning er vi åbne overfor – fx indefrysningmuligheder

Uddybende om de enkelte forslag

Familie- og arbejdsliv

Ret til nedsat arbejdstid for forældre til børn under 7 år samt mulighed for SU-lignende lån

Forældre til børn under skolealderen skal have ret til at gå ned på 30 timer. Samtidig skal de tilbydes et SU-lignende lån fra staten på 60.000 kr. pr. barn, der kan bruges til lønkomensation ved nedsat tid. Lånet forrentes; renten de første 5 år forfalder ikke, men tilskrives lånet. Det tilbagebetales løbende, når man er fyldt 50 år, og barnet er mindst 10 år.

Bedre muligheder for fleksibel arbejdstid fra år til år (ex. 30, 37 eller 42 timer efter eget valg)

I det offentlige skal arbejdsgiverne tilbyde de ansattes organisationer en aftale om bedre muligheder for fleksibel arbejdstid med et princip om ret til fuld tid, når der er timer og penge til det. Det skal være muligt efter eget ønske at gå op eller ned i tid med et passende varsel. På den måde kan folk med børn, sygdom i nærmeste familie eller de, der blot har brug for mere tid, gå ned på ex 30 timer i en årrække med tilsvarende lavere løn, og nyuddannede eller folk senere i deres karriere kan skrue timeantallet op på ex. 42 timer om ugen. Vi opfordrer parterne på det private arbejdsmarked til at følge trop.

Drop det rigide 2 pct. produktivetskrav på vores sygehuse

Der er grænser for, hvor hurtigt læger og sygeplejersker kan løbe, uden at det går ud over patienterne. Problemet er ikke, at vi stiller krav til sygehusene. Det skal vi gøre, men vi skal gøre det på de rigtige områder. Der er efterhånden for mange eksempler på, at produktivetskravet indebærer uhensigtsmæssige incitamenter til overbehandling samt unødige ambulante kontroller og besøg. Medarbejdere har desuden påpeget, at styringen kan hæmme godt arbejdsmiljø, og vi får derfor ikke nok sundhed for pengene til gavn for patienterne. Flere og flere dygtige sygeplejersker, social- og sundhedsassistenter, portører og læger på sygehusene overbelastes mere og mere, og hvis ikke disse mennesker skal vende sygehusene ryggen, skal vi afskaffe produktivetskravet, som det ser ud i dag, og i stedet fokusere kravet på bedre kvalitet for patienterne og kloge effektiviseringer.

National handlingsplan mod stress og bedre psykisk arbejdsmiljø

Der er behov for en national handlingsplan, som kan komme med konkrete anbefalinger til, hvordan vi kommer stress til livs på de danske arbejdspladser. Ser vi alene på det psykiske arbejdsmiljø, går det i dén grad den forkerte vej. Det fremgår af den seneste rapport fra Det Nationale Forskningscenter for Arbejdsmiljø om "Arbejdsmiljø og Helbred i Danmark". Andelen af psykisk belastede lønmodtagere er steget fra 14,5 pct. i 2012 til 16,9 pct. i 2016. Denne stigning er alvorlig og skyldes især, at andelen, som angiver at have symptomer på stress, depressive symptomer eller har en høj psykisk eksponeringscore, er steget signifikant.

Til at udarbejde den nationale handlingsplan foreslår SF, at der nedsættes en tværfaglig arbejdsgruppe med deltagelse af Sundhedsministeriet, Socialministeriet, Uddannelsesministeriet og Beskæftigelsesministeriet samt arbejdsmarkedets parter. Der skal afsættes to mio. kr. til arbejdet.

Ledere skal have psykisk arbejdsmiljø på skoleskemaet

Alt for få ledere er klædt ordentligt på til at håndtere stress og problemer med det psykiske arbejdsmiljø.² Det er problematisk, fordi ledelsen har et ansvar for at bidrage til at løse fysiske og psykiske problemer på arbejdspladsen, og derfor skal være rustet godt til at løse den opgave.

Derfor skal det psykiske arbejdsmiljø sættes på skoleskemaet på lederuddannelserne. I første omgang vil SF afsætte 5 mio. kr. til at støtte udviklingsprojekter, der udvikler lederkurser, og efterfølgende lave en tilskudsmodel til kursus- og uddannelsesudbydere og gøre psykisk arbejdsmiljø obligatorisk for alle offentlige ledere. Samtidig bør der tilbydes kortere efteruddannelseskurser til de nuværende ledere, hvilket også fagbevægelsen og især FTF har anbefalet. Ambitionen er, at alle offentlige ledere inden for fem år er uddannet i psykisk arbejdsmiljø, hvilket estimeres at koste 100 mio. kr. pr. år.

Ny hotline for dårligt psykisk arbejdsmiljø

Arbejdstilsynet har i dag en hotline om mobning og seksuel chikane, som alle kan ringe til for hjælp og gode råd. Den hotline bør udvides, så det fremover er alle, der er udsat for et dårligt psykisk arbejdsmiljø, som kan ringe til hotlinen for at få råd og vejledning. Det kan nemlig også være svært at gå til sin arbejdsgiver med stress eller andre psykiske problemer, og de færreste medarbejdere ved, hvad de rent faktisk har af muligheder og rettigheder.

Hotlinen skal bl.a. kunne vejlede i, hvordan man helt anonymt kan få Arbejdstilsynet på kontrolbesøg, og hotlinen vil derfor også øge behovet for flere tilsynsbesøg, hvorfor der afsættes 10 mio. kr. årligt til at udvide hotlinen og sikre mulighed for ekstra tilsynsbesøg. Den udvidede hotline skal indføres som et treårigt forsøg, som arbejdsmarkedets parter skal være med til at evaluere.

Luk Moderniseringsstyrelsen

Luk Moderniseringsstyrelsen og opret et en ny styrelse under navnet "Styrelse for afbureaukratisering og godt arbejdsliv". Missionen og visionen skal være, at alle danskere skal have et bedre arbejdsliv og mulighed for mere balance mellem arbejdsliv og privatliv. Styrelsens opgaveportefølje fortsætter, men det skal gøres klart, at deres mission og vision for den offentlige sektor skal væk fra nedskæringer og over til at skabe det gode arbejdsliv.

Styrelsen skal fjerne hver tiende regel i det offentlige ift. unødvendig dokumentation og bureaukrati, fordi vi oplever, at overdreven målstyring forringer både arbejdsglæden for den enkelte medarbejder og kvaliteten i arbejdsopgaverne. Derudover skal der sættes fokus på, hvordan man kan forme overenskomster til at skabe et bedre arbejdsliv, mere faglig frihed for de offentligt ansatte og et godt psykisk arbejdsmiljø. Fokus skal ikke være på at fjerne betalt frokostpause og afskaffe kutymefridage som juleaftens-, nytårs- og grundlovsdag. De offentligt ansatte og deres organisationer inddrages i et konstruktivt samarbejde.

Den nye styrelse skal fortsat høre under Finansministeriet, da vi håber, at den nye politiske kurs i styrelsen kan smitte af på resten af Finansministeriet.

² <http://www.ftf.dk/aktuelt/ftf-analyse/artikel/50-af-lederne-mangler-uddannelse-i-stress-og-psykisk-arbejds miljoe/>.
Se også: https://www.avisen.dk/stress-ekspert-til-loekke-send-ledere-paa-obligatori-446334.aspx?utm_source=news.dk&utm_campaign=jubii&utm_medium=link

Arbejdstilsynet skal have et løft

Arbejdstilsynet har mistet en stor del af dets bevilling med udgangen af 2016, hvilket har betydning for dets aktiviteter. Derfor foreslår SF, at tilføje Arbejdstilsynet 80 mio. kr. årligt, så tilsynet også i de kommende år kan fastholde samme vidensniveau og udbrede det udvidede risikobaserede tilsyn til flere brancher.

Børne- og skoleliv

Ingen børn under 3 år skal tvinges fra vuggestue til børnehave

Urealistiske forventninger, for høje krav og for mange valgmuligheder kan stresser børn, og derfor er det vigtigt at tage udgangspunkt i det enkelte barn og ikke i den enkelte kommunes økonomi, når det skal bestemmes, hvornår et barn skal i børnehave. Det er nemlig billigere for kommunerne at have børnene placeret i børnehaver, fordi der er færre pædagoger pr. barn, og derfor oplever vi, at flere og flere børn sendes tidligere og tidligere i børnehaver. Men ingen børn bør tvinges fra vuggestue til børnehaver, før de er 3 år, medmindre forældrene i samarbejde med pædagogerne træffer beslutning om det. Børn er særlig sårbare i overgangsfaser fra for eksempel daginstitution til børnehaver eller børnehaver til skole, og det skal vi være opmærksomme på. Børns hverdag skal hænge sammen, og derfor skal de ikke tvinges i børnehaver, før de er klar. Forslaget skønnes at koste ca. 90 mio. kr.

Forældre og pædagoger skal bestemme børns skolestart – ikke kommunalbestyrelsen

Alle børn skal have ret til et års skoleudsættelse, hvis forældrene i samråd med daginstitutionen og skolens kvalificerede pædagogiske vurdering bestemmer, at det er det bedste for barnet. Som det er i dag, er det kommunalbestyrelsen, der skal give tilladelse til skoleudsættelse, men på samme måde, som vi ikke mener, at det bør være en kommunal og økonomisk vurdering, hvornår et barn starter i børnehaver, skal det heller ikke være tilfældet, når det handler om skoleudsættelse.

Børn sendes oftest i skole i det kalenderår, de fylder 6 år, men afhængig af om barnet er født i januar eller december, kan der være stor forskel på, om barnet er klar til at starte i skole. Børn er vidt forskellige, og det skal vi tage højde for. Det betyder nemlig rigtig meget for barnets faglige og sociale udvikling, at det ikke gentagne gange oplever at mislykkes i de første skoleår. Det vil give problemer med indlæringen og med at klare skolearbejdet. Barnet skal bruge ekstra energi på at følge med, det vil opleve færre succeser, og der er risiko for senere at skulle gå et klassetrin om. Der skønnes ikke at være ekstra udgifter forbundet med forslaget.

Børn har ret til en børnemiljølov

Børns trivsel påvirkes af det fysiske miljø, og for meget støj kan medføre stress, give dårlig nattesøvn og på den måde have store konsekvenser for børn. Ifølge Miljøstyrelsen er støjen i hver fjerde SFO højere end høreskadegrænsen, og udover at give høreskader kan for meget støj påvirke børns koncentrationsevne, hukommelse, indlæring og sprogforståelse.

Der er brug for en børnemiljølov, der med udgangspunkt i børn sætter grænseværdier for lyd, luftkvalitet og temperaturer, og så er der brug for en grøn pulje, hvor kommunerne kan søge midler til at renovere daginstitutioner og skoler, så de kan leve op til grænseværdierne. SF foreslår at afsætte 200 mio. kr. om året i foreløbig fem år.

Afskaf nationale karakterranglister og mindsk brugen af standpunktskarakterer

SF ønsker at afskaffe karakterranglisterne, hvor forældre kan sammenligne karakterer og etnicitet på tværs af skolerne. Ranglisterne er med til at stresser både børn, unge, forældre og lærere, fordi listerne bidrager til at skabe et skolevæsen, hvor alle konkurrerer mod alle, i stedet for et fælles skolevæsen, hvor man arbejder sammen og bruger hinandens styrker til at blive endnu bedre. Problemet med ranglister er, at der altid vil være nogle, der ligger nederst på listen. I stedet for at få det allerbedste ud af det enkelte menneske, skæres alle over én kam og deles op i vindere og tabere.

Ingen fortjener at blive stresset på denne måde. Derfor foreslår SF også, at mindske brugen af standpunktskarakterer og ændre kravet fra, at de skal gives minimum to gange årligt i 8., 9. og 10. klasse til kun at skulle anvendes én gang årligt. Karakteren fortæller intet om elevens arbejdsindsats eller opførsel i klasseværelset og er blot endnu et måleværktøj, der fokuserer på konkurrence i stedet for fællesskab.

Gør nationale tests frivillige

Der skal bruges mindre tid på bevidstløs testning og mere tid på den enkelte elev. Testene stempler børn, unge og lærere ud fra rigide kasser, der ødelægger mere i det enkelte menneske, end det gavner. De nationale tests skal gøres frivillige, og de skal ikke bruges som et pejlemærke i forhold til implementeringen af folkeskolereformen. Testene skal være et værktøj for den enkelte skole og den enkelte lærer, hvis de kan bidrage til at styrke den enkelte elevs faglige udvikling – ikke et værktøj, der måler for målingens skyld.

Studieliv

Drop karakterræset, indfør flere karakterfrie klasser og undersøg nyt optagesystem

Karakterer kan være motiverende for nogle elever, mens de kan være ødelæggende for andres lyst til at lære og deltage i undervisningen. Derfor skal vi fokusere mindre på karakterræset og mere på god undervisning og faglig feedback til eleverne. Vi er nødt til at indse, at elever ikke er ens. Resultatet af karakterræset er, at eleverne bliver mere stressede – ikke at de bliver dygtigere. Karakterræset er med til at udvikle et korrekthedsideal og en nul-fejls-tankegang, hvor studerende kun vælger sikre løsninger i stedet for at tage chancer og udvikle nye kreative løsninger.

Derfor foreslår SF, at der i langt højere grad gøres brug af karakterfrie klasser på alle typer ungdomsuddannelser, og at der nedsættes en arbejdsgruppe, der skal undersøge mulighederne for at bygge adgangen til de videregående uddannelser op om optagelsessamtaler frem for af bestemte karaktergennemsnit.

Helsesøstre på alle ungdomsuddannelser

Herhjemme kalder vi dem typisk sundhedsplejersker – i Norge er de kendt som helsesøstre. Helsesøsteren lærer vi blandt andet at kende i den norske tv-serie SKAM, hvor Wilde og veninderne besøger helsesøsteren med spørgsmål om prævention og graviditet. Helsesøsteren sidder på ungdomsuddannelserne, og hun er derfor let tilgængelig for eleverne. Sundhedsplejerskernes opgave er at opspore børn og unge med særlige sundhedsmæssige behov, men som det er i dag, er sundhedsplejerskerne typisk kun tilgængelige på folkeskolerne.

SF foreslår, at sundhedsplejersker også skal være på de enkelte ungdomsuddannelser, fordi vi mener, at det skal være let tilgængeligt for unge at kunne tage en snak både om graviditet, prævention og kønssygdomme, og også om travlhed, stressede eksamensperioder, angst og søvnmangel, som vi ser, at

flere og flere unge rammes af. Unge må ikke føle sig alene med udfordringerne, og det kan sundhedsplejerskerne hjælpe til. Erfaringer med helsesøstre på norske gymnasier viser tilmed at have mindsket antallet af elever, der er droppet ud. SF afsætter 50 mio. kr. til forslaget.

Fokus på faglig feedback og bedre vejledning til studerende

Mennesker kan have svært ved overgange og ved at indstille sig på nye forhold, og det kan være en af grundene til, at studerende også falder fra deres uddannelser. For at hjælpe disse studerende til en god start og et godt studieliv, mener SF, at det er helt afgørende at skabe nogle trygge rammer og gode studiemiljøer, hvor der er tid til, at studerende får feedback på deres arbejdsopgaver og vejledning til at komme igennem studiet og træffe valg undervejs. Sådan er det ikke på alle uddannelser i dag, men sådan bør det være.

En rapport fra EVA viser også, at der er brug for at tænke feedback på en anden måde. I dag sker feedbacken i et sprog, der har meget fokus på bedømmelse og karakterer, men den bør i stedet fokusere på studerendes faglige udvikling. Faglig feedback skal være en integreret del af undervisningen og systematiseret i skolens hverdag, og studerende skal involveres i at evaluere deres arbejde, fordi det motiverer dem og giver større lyst til at lære og fordybe sig.

Det vurderer vi også vil bidrage til, at studerende i højere grad kan sætte ord på egne kompetencer og på den måde få øje på, hvordan de kan bruge deres uddannelser på arbejdsmarkedet. SF afsætter 25 mio. kr. til forslaget.

Fjern hurtig-videre bonussen, afskaf fremdriftsreformen og drop uddannelsesloftet

I øjeblikket er uddannelsessystemet flere steder konstrueret ud fra en forståelse af, at hurtige studerende er gode studerende. Det sker både, når studenter får en karakterbonus for at læse hurtigt videre efter deres ungdomsuddannelse. Det sker i form af fremdriftsreformen, og det sker med uddannelsesloftet. Det lægger et unødigt pres på unge, blandt andet når vi ser, at et sabbatår eller to faktisk kan være med til at modne unge, så de træffer mere bevidste valg om, hvad de gerne vil. De får tid til at tænke sig om, lære sig selv bedre at kende og prøve forskellige ting af, så de træffer en uddannelsesbeslutning, de ikke fortryder senere. Skal vi forsøge at modvirke den enorme stigning af stressede studerende, så skal vi afskaffe hurtigt-videre bonussen, fremdriftsreformen og uddannelsesloftet. Forslaget medfører direkte udgifter på 153 mio. kr. som følge af afskaffelse af uddannelsesloftet.

Drop SU-besparelser og nedskæringerne på uddannelserne

Det er SF's holdning, at der ikke skal foretages yderligere besparelser på SU'en og ej heller flere nedskæringer på uddannelserne. Skæres der i SU'en eller omlægges dele af stipendiet til lån, vil endnu flere studerende være økonomisk presset, og der vil være større risiko for højere frafald, idet studerende vil blive tvunget til at arbejde mere, og det vil blive sværere at opretholde et fuldtidsstudium. Samtidig er alle uddannelsessteder ramt af 2 pct.-nedskæringer, og det betyder færre undervisere, færre undervisningstimer, mindre forskning og ringere kvalitet i uddannelserne af de studerende.

Studielivet skal hænge sammen, og i stedet for at skære i økonomien til studerende og uddannelsesinstitutionerne skal vi højne kvaliteten af uddannelserne i helt konkret forstand: sikre, at biblioteker ikke pakkes ned i flyttekasser og sættes i kælderen. Sikre et minimum af undervisningstimer, faglig feedback og forberedelsestid og sikre tidssvarende udstyr på værksteder, i laboratorier og andre steder, der anvender dette. Forslaget om at droppe de SU-besparelser, regeringen har lagt op til, og nedskæringerne på uddannelserne er ikke merudgifter og skal derfor ikke finansieres, men foreslåede besparelser, der ikke gennemføres.